

Řád: ŠELMY

vyspělé smysly, chování, většinou masožraví, uzpůsobení k lovu-mrštné, svalnaté tělo, ostré špičáky.

Různorodý řád **šelem** zahrnuje okolo 260 placentálních **savců**. Potravu téměř všech šelem tvoří maso, některé (například **kočkovití**) jsou dokonce pravými **masožravci**, jiné (například **medvědovití**) jsou spíše všežravci. Hyenka a mnoho dalších se živí **hmyzem**. **Absolutní výjimkou je , která je býložravá.**

Šelmy identifikujeme podle charakteristického tvaru **lebky** a podle chrupu s typickými špičáky a řezáky. V oku je odrazová vrstva, *tapetum lucidum*, které umožňuje vidět ve tmě. Je to vrstva barviva na sítnici oka.

Podřád: **pozemní šelmy**

- medvědovití –

- velké šelmy • největší žijící šelmy • postrádají obličejovou mimiku (nepozná se, zda se chystají zaútočit) • nezatažitelnými drápy • orientují se čichem a sluchem • samotáři, někteří upadají v zimě do spánku • zimní spánek (hibernace) • zakrnělý ocas • všežravci žijí na všech kontinentech

- **zástupci:** medvěd kodiak, grizzly, hnědý, brtník, grizzly, lední, panda červená, velká

Největším medvědem je.....

Zajímavosti o medvědech.....

- lasicovití–

- drobné až středně velké • mají protáhlé a zakřivené tělo a krátké končetiny • boltce krátké a zaoblené, kvalitní hustá srst • nezatažitelné drápy • pach. žlázy, při podráždění stříkají páchnoucí sekret

- **zástupci:** vydra, jezevec, skunk, kuna, tchoř, kolčava, hranostaj, norek, sobol

Zajímavosti.....

- kočkovití –

•kulatá lebka •zužování zorniček •tlapka 5 polštářků •loví plížením a skokem •žije samotářsky •výborně vyvinuté smysly •zatažitelné drápy

Zástupci: kočka divoká, domácí, levhart skvrnitý, jaguár americký, rys ostrovid (žije v ČR), puma americká, lev pustinný, tygr džunglový, gepard štíhlý (nejrychlejší)

V čem se liší gepard od jiných kočkovitých šelem?

.....

Jak loví rys ostrovid?

.....

.....

Zajímavosti.....

.....

.....

-psovití-

• masožravci • mají protáhlou hlavu • loví uštváním • mohutný chrup • tlapka má 4 polštářky+jeden vzadu • orientují se sluchem a čichem • nezatažitelné drápy • často žijí a loví ve smečkách (alfa samec)
• přenašeč vztekliny
• život ve všech prostředích a uzavírají potravní řetězec • většinou loví za setmění či v noci
• první domestikované zvíře (první zvíře, které si člověk zdomácněl – před 14 000 lety, mnoho plemen) - předkem je vlk

• zástupci: vlk, kojot, fenek, šakal, Dingo, liška, pes

Šelmy jsou jedni z nejefektivnějších predátorů. K lovu využívají své ostré smysly a velmi často na kořist zaútočí z úkrytu.

Některé šelmy se ke kořisti připlíží a kořist uštvou během na dlouhé trati, případně loví skokem po krátkém sprintu. Způsob usmrcení oběti je různý podle druhu šelmy:

Kočky se zakousnou do šíje a snaží se poškodit míchu, případně prokousnou krk a tím kořist udusí.

Psi naproti tomu oběti prudce třesou až ji zlomí vaz.

Lasičky prokousnou kořisti lebku.

Šelmy často loví zvířata, jež jsou **větší než ony samy**.

Šelmy od útlého dětství rozvíjejí své bojové schopnosti. **Mláděta** si spolu často **hrají** a tím se učí zjišťovat sílu protivníka.

Ploutvonožci

- adaptace k životu ve vodě
- masožravci
- mají ploutvovité končetiny
- zakrnělý ocas a boltce
- silná vrstva podkožního tuku
- krátká hustá srst
- špatně se pohybují na pevnině
- 34 druhů všech moří světa v chladném a mírném pásmu
- žerou ryby
- dýchají vzdušný kyslík

Zástupci a popis:

• **Lachtan**.....

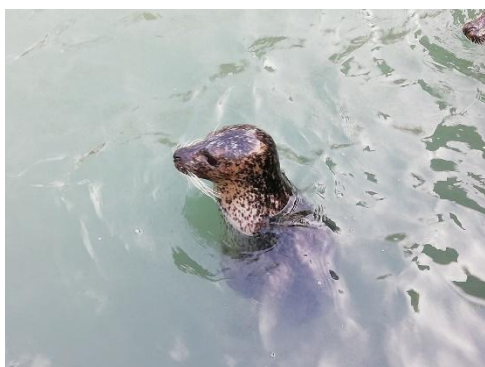
.....

• **Mrož**.....

.....

• **Tuleň**.....

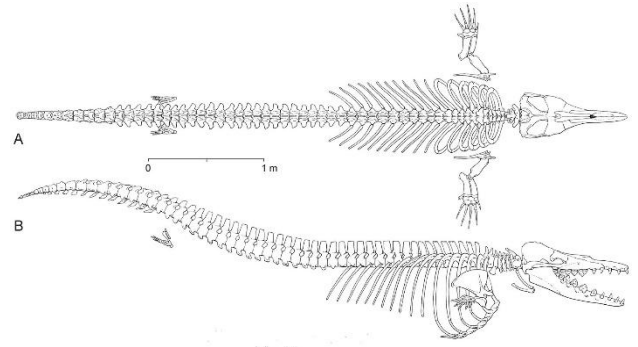
.....

Kytovci

největší žijící živočichové na Zemi

- přizpůsobení životu ve vodě: nemají srst, silná vrstva tuku, nemají zadní končetiny, dýchací otvor na temeni hlavy, dorozumívání pomocí zvuků (někteří využívají hydrolokaci), 1 mládě, učenliví
- **ozubení (predátoři)** - narval jednorohý, delfín skákavý, kosatka dravá, vorvaň tuonosý
- **kosticovci (cedí vodu)** - plejtvák obrovský, velryba grónská, keporkak

Charakteristika zástupců:

Velryba

grónská.....

Delfín

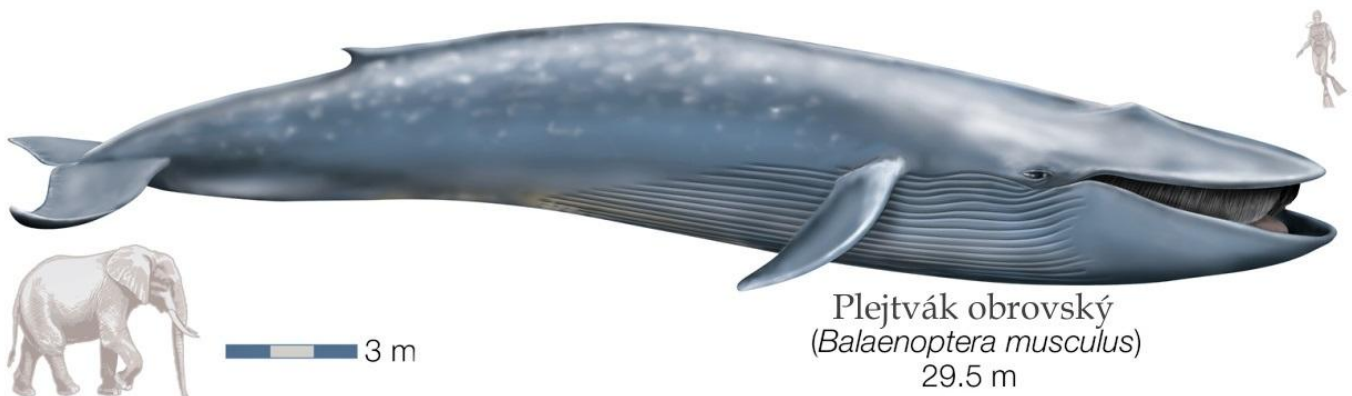
obecný.....

Plejtvák

obrovský.....

Kosatka

dravá.....

© 2010 Encyclopædia Britannica, Inc.

CHOBOTNATCI

- **největší suchozemští savci**- býložravci mohutné stoličky (1 váží asi 4 kg, kly (dorůstají) - přeměna dvou řezáků v horní čelisti)
- **nejdelší březost savců až 22 měsíců** • 1 mládě kojí až 6 let, při narození váží až 100 kg
- tělo - chobot - manipulace s potravou, vodou (prodloužení nosu a spojení s horním pyskem)
- sloupovité nohy mají pružné polštáře
- žijí ve stádech 20-100 jedinců
- tráví denně až **16 hodin konzumací** rostlinné potraviny-50 % potraviny tvoří trávy. Zbytek je listů, kořínky, ovoce, semínka či květiny.
- slon dokáže sežrat 100 až 320 kg potraviny za den.
- trávicí ústrojí slona je schopno zpracovat **pouze 40 %** celkového zkonsumovaného množství, zbytek projde nestráven zažívacím traktem.
- obchod se slonovinou

Popiš rozdíly:

SLON INDICKÝ

*
*
*
*

SLON AFRICKÝ

*
*
*
*

Málo rozšířený je **slon pralesní**-žije v tropické Africe je menší než slon africký, v kohoutku dosahuje 2,2 - 2,5 m, Má tmavší kůži, **chobot** více osrstěný. Dožívá se až 65 let a umírá, jakmile se mu zcela obrousí jeho jediné stoličky a přestane tak být schopen přijímat potravu.

Kolik let se průměrně slon dožívá v přírodě a kolik v ZOO?

.....

Vyber si obrázek z učebnice přírodopisu a zkus podle něj nakreslit oblíbeného savce: